

Ordre de 29 d'octubre de 1992 (DOGC núm. 1672, de 20 de novembre): bases que han de regir la concessió d'ajuts a l'edició i la difusió de llibres de text o manuals universitaris en català el 1993.

Ordre de 18 de novembre de 1992 (DOGC núm. 1677, de 2 de desembre): atorga ajuts per a la realització d'activitats de promoció de la llengua i la cultura catalanes en el marc dels lectorats de català de diverses universitats estrangeres, per al curs 1992-93.

Altres àmbits

Pel que fa a les unitats de normalització lingüística dels departaments de la Generalitat, cal esmentar el Decret 250/1992, de 26 d'octubre (DOGC núm. 1671, de 18 de novembre) de modificació parcial de l'estructura orgànica de la Secretaria General del Departament d'Economia i Finances. Aquest Decret crea, sota la dependència de la Subdirecció General de Coordinació, un Gabinet d'Assistència Tècnica i Coordinació, amb nivell orgànic de servei, al qual adscriu la Secció de Normalització Lingüística creada pel Decret 246/1990 (RLD núm. 17, pàg. 304).

Pel que fa a l'Institut d'Estudis Catalans, cal esmentar dues ordres d'11 de desembre de 1992 (DOGC núm. 1686, del 23), per les quals la Comissió Interdepartamental per a la Recerca i la Innovació Tecnològica atorga unes subvencions a favor de l'Institut d'Estudis Catalans, per col·laborar en les despeses ocasionades en l'elaboració del *Diccionari del català contemporani* i del *Diccionari normatiu de la llengua catalana*.

I.2. ESTAT ESPANYOL (BOE D'1 DE JULIOL DE 1992 A 31 DE DESEMBRE DE 1992)

Joan Ramon SOLÉ I DURANY

En aquest apartat convé de destacar dos textos. En primer lloc, la reforma de l'article 13, apartat 2, de la Constitució espanyola, sancionada el 27 d'agost de 1992, i publicada al BOE núm. 207, de l'endemà. El text inclou cinc versions: castellà, basc, gallec i dues en català, de les quals és impossible distingir per elles mateixes a quina versió dialectal volen pertànyer, ja que són idèntiques. Les úniques diferències són les següents:

Una falta d'ortografia de la primera versió («Govern»), que no apareix en la segona; l'ús de dos quasi sinònims («requerir» en la primera versió, i «sol·licitar» —*sic*— en la segona, també amb falta d'ortografia); l'ús de dos sinònims («proposants» en la primera versió i «proponents» en la segona); i l'afegit d'un pronom feble en una posició potestativa en la primera versió («S'*hi* ha de publicar també en les altres llengües espanyoles) en la disposició final única. Només és possible deduir a quin dialecte pertanyen ambdues versions per l'ordre en què se situen, i així, com que l'Estatut d'Autonomia de Catalunya va ser sancionat abans que el galleg, cal desprendre sense més investigacions extralingüístiques que la primera versió és la que correspon a Catalunya, i que la segona deu correspondre o al País Valencià o a les Illes Balears, ja els respectius estatuts van ser promulgats després del galleg. Atès que la redacció de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana és la que no manifesta explícitament la identitat entre valencià i català, a diferència de l'Estatut de les Illes, cal arribar a la conclusió, sempre al marge de qualsevol indici que es desprengui de l'anàlisi lingüística dels textos, que el primer d'ells és el corresponent a Catalunya i el segon a la Comunitat Valenciana, amb què —mirat en positiu— hem guanyat mig pas respecte a 1978, quan la traducció catalana de la Constitució espanyola va gaudir de fins a tres versions.

D'altra banda, també cal destacar la Llei 30/1992, de 26 de novembre (BOE núm. 285, del 27) de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, per la gran importància d'aquesta Llei pel que fa a l'ús de les llengües a l'Administració general de l'Estat, i per la notòria referència que fa a aquest ús en els articles 35.d i 36 de la Llei. Cal dir, però, que un cop més aquesta regulació constitueix en bona part una nova mostra de l'ús d'una competència estatal, la de l'art. 149.1.18 de la Constitució espanyola, per envair-ne una de ben típica de les comunitats autònomes amb llengua diferent del castellà: la competència sobre la matèria lingüística. Les Corts Generals es neguen a fer cas de la Sentència del Tribunal Constitucional 82/1986, on aquest alt Tribunal va establir les línies mestres del seu pensament en relació amb el règim lingüístic dibuixat pel bloc de la constitucionalitat. Segons aquesta sentència, l'Estat no pot regular els trets bàsics de la doble oficialitat lingüística amb abast estatal, per bé que òbviament sí que ho pot fer en relació amb els òrgans centrals de l'Estat, a més, és clar, d'aplicar la legislació lingüística autonòmica en la seva administració perifèrica. Els preceptes que comentem ignoren completament aquesta advertència i pretenen emmarcar la regulació lingüística de totes les administracions de tot l'Estat.

Observant ja el contingut de l'article 35, que porta l'epígraf «*Derechos de los ciudadanos*», se'ns diu que «*Los ciudadanos, en sus relaciones con las Administraciones Públicas, tienen los siguientes derechos: (...) d) A utilizar las lenguas oficiales en el territorio de su Comunidad Autónoma, de acuerdo con lo previsto en esta Ley y en el resto del Ordenamiento jurídico*».

L'article 36 de la Llei, ja dedicat íntegrament a la «*Lengua de los procedimientos*» diu el següent:

«1. *La lengua de los procedimientos tramitados por la Administración General del Estado será el castellano. No obstante lo anterior, los interesados que se dirijan a los órganos de la Administración del Estado con sede en el territorio de una Comunidad Autónoma podrán utilizar la lengua que sea cooficial en ella.*

«En este caso, el procedimiento se tramitará en la lengua oficial que elija el interesado. Si concurrieran varios interesados en el procedimiento, y existiera discrepancia en cuanto a la lengua, el procedimiento se tramitará en castellano, si bien los documentos o testimonios que requieran los interesados se expedirán en la lengua elegida por los mismos.

«2. *En los procedimientos tramitados por las administraciones de las Comunidades Autónomas y de las Entidades Locales, el uso de la lengua se ajustará a lo previsto en la legislación autonómica correspondiente.*

«En cualquier caso, deberán traducirse al castellano los documentos que deban surtir efectos fuera del territorio de la Comunidad Autónoma y los dirigidos a los interesados que así lo soliciten expresamente.

«3. *Los expedientes o las partes de los mismos redactados en una lengua cooficial distinta del castellano, cuando vayan a surtir efectos fuera del territorio de la Comunidad Autónoma, deberán ser traducidos al castellano por la Administración Pública instructora.*»

Com veiem, el règim de preeminència del castellà en l'Administració de l'Estat, règim que s'hauria de limitar als territoris on n'és llengua pròpia, es constitueix com a criteri únic per a tot l'Estat.

L'article 36.3 sembla voler resoldre el problema de les actuacions que es reserven els òrgans centrals de l'Estat, evitant al ciutadà la càrrega de la traducció, i encomanant-la a l'Administració perifèrica instructora. Però, què passa si l'administració que atén el ciutadà no instrueix res sinó que només fa de correu cap a Madrid?

Encara, qualsevol llec es pot preguntar el sentit de l'incís «*en el territorio de su Comunidad Autónoma*» de l'article 35.d transcrit, i l'obligació de traduir al castellà els documents que han de tenir efectes fora de la

Comunitat Autònoma: ¿És que volen prohibir als catalans el dret d'usar la llengua comuna a les Illes Balears, o viceversa? ¿És que l'única possibilitat que tenen els aragonesos de la Franja d'usar oficialment el català —que és quan es relacionen amb Catalunya— els torna a ser prohibida? ¿És que l'Ajuntament d'Alcanar podria rebutjar una instància d'un veí de Vinaròs escrita en la llengua comuna? L'Estat, que acaba de subscriure un conveni internacional per a la protecció de les llengües menys esteses, faria bé d'estudiar el conveni signat que prohibeix als Estats totes aquestes traves a la relació entre territoris amb «una llengua practicada sota una forma idèntica o pròxima».

La nova Llei sembla voler donar un pas endavant en reconèixer els mínims drets lingüístics que ja estableixen més àmpliament les lleis de normalització lingüística, amb la curiosa particularitat —ben limitada, però— que el ciutadà pot determinar que el procediment de l'Administració de l'Estat sigui portat en català. També és positiu que es deixi clar que es poden presentar en català documents instruits a Catalunya però amb efectes fora d'aquest territori. No obstant això, la invasió de competències autonòmiques en què incorre aquesta llei, la col·locació del castellà com a llengua preeminent i la ignorància dels àmbits lingüístics superiors al d'una comunitat autònoma (ja reconeguts per altres normes en l'àmbit de la Justícia i fins i tot en l'Administració militar!), ens permeten afirmar que aquesta nova normativa és poc respectuosa amb les llengües oficials diferents del castellà i nega el caràcter de llengua pròpia que hauria de tenir també el català en l'Administració de l'Estat a Catalunya. Sembla doncs que aquesta Administració es vol perpetuar com a administració lingüísticament aliena al procés de normalització lingüística del nostre país, previst en altres lleis.

Administració militar

En aquest àmbit cal esmentar el Reial decret 1396/1992, de 20 de novembre (BOE núm. 305, de 21 de desembre), pel qual s'aprova el Reglament d'establiments penitenciaris militars, ja que encara que no parla de la llengua, l'article 3 diu el següent: «Es garanteix la llibertat ideològica i religiosa dels interns i el seu dret a l'honor, a ser designats pel seu nom propi, (...) a l'educació i a la cultura (...)./ Els responsables dels establiments penitenciaris vetllaran per la vida, la integritat i la salut dels interns i els facilitaran l'exercici dels seus drets civils, polítics, socials, econòmics i culturals (...)».

En aquest àmbit cal esmentar en primer lloc el Reial decret 1178/1992, de 2 d'octubre (BOE núm. 253, del 21), pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims del batxillerat. En el mateix preàmbul ja es diu que «en consonància amb el que preveu l'article 4 de la Llei orgànica 1/1990 (RLD núm. 17, pàg. 310 i 311), els continguts bàsics dels ensenyaments mínims no requereixen més del 55 per 100 de l'horari escolar per a les comunitats autònomes amb llengua oficial diferent del castellà, i del 65 per 100 per a aquelles que no en tenen». En l'article 2.a es diu que «El currículum del batxillerat tindrà com a objectiu desenvolupar en els alumnes les capacitats següents: a) Dominar la llengua castellana i, si escau, la llengua pròpia de la comunitat autònoma. b) Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una llengua estrangera.» En l'annex I, sobre «Ensenyaments mínims de les matèries del batxillerat», hi trobem, en l'apartat «A. Matèries comunes»: «Llengua castellana i literatura/ Llengua castellana i literatura per a comunitats amb llengua oficial diferent del castellà/ Llengües estrangeres/ Llengües estrangeres per a comunitats amb llengua pròpia». A continuació es descriuen els objectius generals, els continguts i els criteris d'avaluació, precedits d'una introducció, per a cada assignatura.

Pel que fa al nostre interès, els ensenyaments mínims de les assignatures «Llengua castellana i literatura» i «Llengua castellana i literatura per a comunitats amb llengua oficial diferent del castellà» són semblants. Dintre de la introducció, ja es fa una referència al fet que l'aprenentatge de la literatura «parteix del context més immediat —la pròpia cultura, les cultures de les diferents llengües d'Espanya— (...)». Els objectius generals diuen que «el desenvolupament d'aquesta matèria ha de contribuir al fet que les alumnes i els alumnes adquireixin les capacitats següents: (...) 3. Observar la situació lingüística —de la mateixa comunitat, d'Espanya i del món— i estudiar les relacions entre les diverses llengües del país i les seves varietats com a manifestacions de la seva naturalesa sòcio-històrica, per afavorir una actitud conscient i respectuosa amb la riquesa plurilingüe i pluricultural». Entre els continguts, hi ha un punt anomenat «La reflexió sobre la llengua» que és lleugerament diferent entre les dues assignatures. En el cas de «Llengua castellana i literatura», es tracta de l'apartat 5 i diu: «Les llengües i les seves varietats. Bilingüisme. Fenòmens de contacte de llengües en el món contemporani. Les llengües i els processos de normalització lingüística. Realitat plurilingüe i pluricultural d'Europa i Espanya. Difusió internacional de les llengües d'Espanya. (...)». En canvi, en l'assignatura «Llengua castellana i literatura per a comunitats amb

llengua oficial diferent del castellà» aquest punt és semblant al 4 i diu: «Les llengües i les seves varietats. Fenòmens de contacte. Processos de normalització lingüística. Realitat plurilingüe i pluricultural d'Europa i Espanya». Un dels criteris d'avaluació d'ambdues assignatures diu que «cal conèixer suficientment la realitat plurilingüe i pluricultural d'Espanya (llengües parlades i la seva extensió, principals varietats dialectals i la seva situació, manifestacions literàries que destaquen en l'àmbit de les altres llengües, fenòmens de contactes), com també els aspectes històrics que ajuden a interpretar la situació actual».

Dintre dels apartats de «Llengües estrangeres» i «Llengües estrangeres per a comunitats amb llengua pròpia», en la introducció es fa la referència següent a les llengües diferents del castellà: «Dins de les capacitats específiques que el Batxillerat planteja com a objectius, l'aprenentatge de la llengua estrangera participarà en el desenvolupament de la competència comunicativa i lingüística general a través de la transferència d'estratègies d'aprenentatge individuals utilitzades en les activitats de recepció i producció en llengua materna i llengua estrangera, contribuint a un aprenentatge reflexiu de la llengua castellana i, si escau, de la llengua pròpia de la comunitat autònoma». No es fa cap altra referència explícita a aquestes llengües, però sí a les diferents llengües i cultures que coneix l'alumne.

Com a desenvolupament del Reial decret descrit en l'àmbit dependent del Ministeri d'Educació i Ciència, el Govern de l'Estat ha dictat el Reial decret 1179/1992, de 2 d'octubre (BOE núm. 253, del 21), pel qual s'estableix el currículum del batxillerat. Atès que aquest Reial decret era encara aplicable a les Illes Balears, ja en el preàmbul s'adverteix que «el currículum de llengua catalana i literatura ha estat elaborat amb la consulta prèvia a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears». En l'article 5 es diu que «El currículum del batxillerat tindrà com a objectiu de desenvolupar en els alumnes les capacitats següents: a) Dominar la llengua castellana i, a Balears, la llengua pròpia d'aquesta comunitat autònoma». L'article 8.2 inclou específicament la llengua catalana i la literatura com a matèria comuna dels dos cursos de batxillerat a les Illes Balears. En l'annex apareix el currículum de les matèries del batxillerat, entre les quals hi ha la llengua i la literatura catalanes. En la introducció del currículum de llengües estrangeres es reproduïx el paràgraf de la introducció del currículum anàleg que hem transcrit en referenciar el Reial decret 1178/1992, i que parlava de la llengua pròpia de la comunitat autònoma.

A més d'aquestes importants disposicions, cal esmentar també les següents:

Ordre de 30 d'octubre de 1992 (BOE núm. 271, d'11 de novembre). Estableix els elements bàsics dels informes d'avaluació, dels ensenyaments de règim general regulats per la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu (RLD núm. 17, p. 310 i 311), com també els requisits formals derivats del procés d'avaluació que calen per garantir la mobilitat dels alumnes. Punt 2n.2: «En les Comunitats Autònomes la llengua de les quals tingui estatutàriament atribuït caràcter oficial, els documents bàsics del procés d'avaluació seran redactats en forma bilingüe, en castellà i en la llengua cooficial corresponent».

Resolució de 10 de novembre de 1992 (BOE núm. 283, del 25). Convoa ajuts per a la realització d'intercanvis escolars entre alumnes de centres docents espanyols. Punt 8è.3: «A partir dels objectius establerts en la disposició tercera de l'Ordre de 30 d'octubre de 1992, el Jurat de selecció avaluarà els projectes d'acord amb els següents criteris: (...) Formació dels alumnes en el respecte i coneixement de la pluralitat lingüística i cultural d'Espanya».

Resolució d'11 de novembre de 1992 (BOE núm. 283, del 25). Convoa ajuts per a la realització d'intercanvis i trobades escolars entre alumnes de centres docents espanyols i alumnes de centres docents d'estats membres de la CE. Punt 9è.3: «A partir dels objectius establerts en la disposició tercera de l'Ordre de 30 d'octubre de 1992, el Jurat de selecció avaluarà els projectes d'acord amb els següents criteris: (...) Diversificació i aprenentatge del coneixement de les llengües estrangeres, i de les llengües espanyoles en centres estrangers. Respecte a la pluralitat cultural i lingüística dels països que integren la CE.»

Ordre de 12 de novembre de 1992 (BOE núm. 279, del 20). Regula l'avaluació i la qualificació dels alumnes que cursen el batxillerat establert en la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu. Annex II. Es refereix a la qualificació de la «Llengua pròpia de la comunitat autònoma i Literatura».

Ordre de 12 de novembre de 1992 (BOE núm. 279, del 20). Sobre avaluació en Educació Secundària Obligatòria. Annexos I i II. Es refereixen a les qualificacions de «Llengua Catalana i Literatura».

Ordre de 12 de novembre de 1992 (BOE núm. 279, del 20). Dicta instruccions per a la implantació anticipada del batxillerat establert per Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educa-

tiu. Annex II. Horari Comunitat Autònoma Balear. 1r i 2n curs. Inclou la «Llengua i Literatura Castellana» i «La Llengua i Literatura Catalana».

Resolució de 19 de novembre de 1992 (BOE núm. 296, de 10 de desembre). Estableix ajuts destinats a alumnes de 6è, 7è i 8è d'EGB per al desenvolupament de l'activitat d'escoles viatgeres per a 1993. Annex VI. *Aspectes previs* (...) Contribuir que l'acció formativa s'inspire en el respecte a la pluralitat lingüística i cultural d'Espanya (...) *objectius generals* Fomentar la convivència i cooperació entre l'alumnat, acceptant les diferències culturals i lingüístiques dels diferents grups (...).

Resolució de 4 de desembre de 1992 (BOE núm. 313, del 30). Publica el Conveni de col·laboració entre el Ministeri d'Educació i Ciència i el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya en matèria d'ensenyament a distància. En el punt tercer del Conveni es diu que «El Ministeri d'Educació i Ciència autoritza el Departament d'Ensenyament perquè dugui a terme la traducció al català dels documents didàctics rebuts».

Esmentem, finalment, encara que no parli explícitament d'aspectes lingüístics, la Llei orgànica 9/1992, de 23 de desembre, de transferència de competències a comunitats autònomes que van accedir a l'autonomia per la via de l'article 143 de la Constitució. En el títol II d'aquesta Llei, relatiu a la «Competència sobre educació», trobem l'article 18 intitulat «Transferència de la competència de desenvolupament legislatiu i execució», i el 19 «Facultats i condicions d'exercici». Ens interessa especialment el primer, ja que transfereix a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la «competència de desenvolupament legislatiu i execució de l'ensenyament en tota la seva extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats d'acord amb el que disposa l'article 27 de la Constitució i lleis orgàniques que conformement a l'apartat 1 del seu article 81 el despleguin i sense perjudici de les facultats que atribueix a l'Estat el número 30 de l'apartat 1 de l'article 149 i de l'alta inspecció per al seu compliment i garantia».

Etiquetatge i retolació de productes

En aquest àmbit cal continuar lamentant l'aparició de normes sectorials que prescriuen l'ús del castellà:

Reial decret 930/1992, de 17 de juliol (BOE núm. 187, de 5 d'agost). Aprova la norma d'etiquetatge sobre propietats nutritives dels productes

alimentaris. Article 8.2: «Les indicacions obligatòries de l'etiquetatge de propietats nutritives dels productes alimentaris que es comercialitzin a Espanya s'expressaran en la forma establerta per l'article 20 de la Norma General aprovada per Reial decret 212/1992, de 6 de març», referenciat en el número anterior, pàg. 281 i 282.

Ordre de 8 d'octubre de 1992 (BOE núm. 253, del 21), relativa a la comercialització de pinsos compostos. Els articles 5.1, 8, 9.1 i 10.a prescriuen explícitament l'ús del castellà en l'etiquetatge.

Funció pública

Pel que fa a l'Administració de l'Estat, central i perifèrica, els comentaris serien els mateixos que en les cròniques anteriors. Afegim-hi, tan sols, que continuem sense entendre coses com que per accedir a inspector cap de policia només es valorin les llengües estrangeres (Resolució d'1 de setembre de 1992, publicada al BOE núm. 264, de 3 de novembre, per la qual es convoquen proves selectives per a ascens a la categoria d'inspector cap del Cos Nacional de Policia) i en canvi, molt encertadament en aquest cas, es valorin les llengües de l'Estat en les proves selectives per cobrir vacants en la categoria d'inspector del Cos Nacional de Policia, i places d'alumnes del Centre de Formació, aspirants a ingrés en l'Escala Bàsica, categoria de Policia, del Cos Nacional de Policia (totes dues resolucions, de 28 de setembre de 1992, van ser publicades al BOE núm. 267, de 6 de novembre).

Administració de Justícia

En aquest subapartat cal lamentar en primer lloc el desconcertant Acord de 17 de setembre de 1992 (BOE núm. 235, de 30 de setembre) de la Comissió Permanent del Consell General del Poder Judicial, pel qual s'ordena publicar l'Acord del Ple del Consell esmentat, pel qual es va suspendre l'execució del desenvolupament reglamentari de l'article 341.2 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (RLD núm. 6, pàg. 203 i 204, i número anterior, pàg. 287 i 288).

Pel que fa a la resta de personal al servei de l'Administració de Justícia, continua el mateix règim de valoració de sis anys d'antiguitat per

l'acreditació del coneixement de la llengua pròpia diferent del castellà. Així ocorre en les convocatòries següents:

Tres resolucions de 7 d'octubre de 1992 (BOE núm. 248, del 15). Concursos de trasllat per a la provisió de places vacants de les categories tercera, primera i segona del Cos de Secretaris Judicials. Norma 3.

Resolució de 4 de novembre de 1992 (BOE núm. 271, de l'11). Concurs de trasllat per a provisió de la Secretaria vacant d'un Jutjat de Menors entre secretaris judicials de la 2a i 3a categoria. Norma 4.

Ensenyament

En aquest subàmbit cal esmentar les disposicions següents:

Ordre de 7 d'octubre de 1992 (BOE núm. 243, del 9). Normes generals de procediment a què han d'atènyer-se les convocatòries específiques del concurs per a provisió de llocs de treball en centres públics d'educació infantil, pre-escolar, educació primària i EGB. Com en anys anteriors, s'estableix el següent: «Vuitè. En les convocatòries per a llocs ubicats en comunitats autònomes la llengua pròpia de les quals tingui caràcter d'oficial, es podran establir els requisits legalment exigibles per raó de la cooficialitat de les llengües.»

Ordre de 7 d'octubre de 1992 (BOE núm. 249, del 16). Normes procedimentals aplicables als concursos de trasllats de funcionaris docents dels cossos de professors d'ensenyament secundari, professors tècnics de formació professional, com també dels cossos que imparteixen ensenyaments artístics i d'idiomes. «Punt 3r. En les convocatòries específiques d'aquelles Comunitats Autònomes la llengua pròpia de les quals tingui caràcter oficial es podran establir els requisits legalment exigibles en raó de la cooficialitat de les llengües. Els mateixos requisits hi podrà establir el Ministeri d'Educació i Ciència per a places de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. (...) Punt 7è.2 Els Professors titulars de les especialitats de Llengua i Literatura catalanes i valencianes, com també els de Llengua i Literatura Basca, podran participar indistintament a les places vacants del Cos de Professors d'Ensenyament Secundari existents en Catalunya, Balears i València, País Basc i Navarra respectivament, en les mateixes condicions establertes en el paràgraf anterior».

Ordre de 10 d'octubre de 1992 (BOE núm. 252, del 20). Anuncia convocatòries per a la provisió de llocs de treball en centres públics de pre-

escolar, EGB i educació especial mitjançant concurs i processos previs establerts en el Reial decret 895/1989, de 14 de juliol (RLD núm. 15, pàg. 203), modificat pel Reial decret 1664/1991, de 8 de novembre. Manté la redacció de l'Ordre anterior de 25 de novembre que vam transcriure en el número anterior, pàg. 291 i 292. Remarquem potser, per completar les reflexions sobre aquestes convocatòries i el marc legal que les regula (RLD núm. 15, pàg. 203, i núm. 18, pàg. 290 i 291), que malgrat la divisió tripartida que denunciàvem en aquesta darrera remissió és curiós que en els llocs de treball de «valencià» no s'utilitza el substantiu llengua, com en el cas de la gallega, la catalana o la castellana. No obstant això, en el cas d'altres llengües també s'hi substantiva l'adjectiu, i és per això que no en podem treure cap conclusió.

Ordre de 13 d'octubre de 1992 (BOE núm. 258, de 27 d'octubre): convoca concursos de trasllats de funcionaris docents dels cossos de professors d'ensenyament secundari, professors tècnics de formació professional, com també dels cossos que imparteixen ensenyaments artístics i d'idiomes. Semblantment a convocatòries anteriors, la base sisena diu que «Els professors titulars de Llengua i Literatura Catalanes i Valenciana, podran concursar indistintament a les places vacants corresponents al Cos d'Ensenyament Secundari existents a Balears i València, respectivament, en les mateixes condicions establertes en les bases [...] d'aquesta convocatòria». La base setena diu que «[...] Els qui obtinguin destinació en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears s'atindran al que sobre el coneixement de la llengua catalana estableix la Llei 3/1986, de 19 d'abril, de normalització lingüística de les Illes Balears, en la seva disposició addicional sisena» (RLD núm. 8, pàg. 231 i següents).

Resolució de 20 d'octubre de 1992 (BOE núm. 267, de 6 de novembre). Convoca els XI premis «Francisco Giner de los Ríos» a la innovació educativa. «Base 4a. [...] Si els treballs presentats estiguessin redactats en la llengua pròpia de la seva Comunitat Autònoma, pel fet d'haver-hi cooficialitat de llengües, s'hi haurà d'acompanyar una traducció en castellà avalada amb la conformitat dels serveis autonòmics competents». Per què parlar de «cooficialitat», si després és negada.

Mitjans de comunicació

En aquest àmbit cal esmentar la Llei 35/1992, de 22 de desembre (BOE núm. 308, de l'endemà), de la televisió per satèl·lit. La Llei només preveu

«concessions l'objectiu de les quals sigui l'emissió de programes amb cobertura nacional o comunitària» o «fora del territori comunitari». Cal suposar que aquests termes signifiquen que no podria haver-hi una concessió per a un àmbit inferior al de l'Estat espanyol, tal com s'especifica —per si quedés cap dubte— en el reglament tècnic desplegador d'aquesta Llei que referenciarem en el pròxim número. L'única referència lingüística de la Llei —amb terminologia inconstitucional— es fa a l'article 3.2, que diu que «quan la cobertura sigui d'àmbit iberoamericà, les emissions hauran de potenciar la cultura iberoamericana i reforçar l'ús de l'espanyol».

Normativa laboral

En aquest àmbit, com hem fet en l'apartat *Catalunya* i en el número anterior, cal destacar els convenis col·lectius publicats que inclouen clàusules lingüístiques, així:

Resolució de 12 de juny de 1992 (BOE núm. 167, de 13 de juliol). Disposa la inscripció en el Registre del XII Conveni Col·lectiu de l'Empresa British Airways, PLC:

Article 30. «*Primas por idiomas y trabajos especiales.* 1) *Idiomas:* La prima por idiomas será aplicable solamente a los empleados que además de hablar inglés y español (idiomas por los que no se abonará cantidad alguna) hablen cualquier idioma de interés, con fluidez necesaria para mantener conversaciones con el público, sujetos a que sean utilizados en su trabajo, sea a petición de la Empresa sea por estar en contacto directo con el público, en la cuantía de 2.000 pesetas al mes por cada uno de ellos durante doce meses al año. La prima estará sujeta a la realización de un examen para establecer competencia y exámenes cada tres años para asegurar que la competencia sea mantenida.»

Resolució de 23 de juny de 1992 (BOE núm. 174, de 21 de juliol). Disposa la inscripció en el Registre i publicació en el BOE del Conveni Col·lectiu de l'Empresa Lufthansa, Línies Aèries Alemanyes:

«5.5 *Suplemento por lenguas extranjeras.* 5.5.1 *Los empleados que dominan un mínimo de tres idiomas extranjeros aprovechables en su puesto de trabajo, recibirán por la tercera y cada lengua adicional, un suplemento mensual pagadero doce veces al año:*

»a) *En caso de conocimientos suficientes para la conversación un suplemento de 1.951 pesetas al mes.*

»b) En caso de conocimientos perfectos, un suplemento de 2.543 pesetas al mes.

»5.5.2 Se consideran lenguas extranjeras aprovechables: El alemán, inglés, francés, catalán, vasco, gallego, portugués e italiano. Lo mismo se entiende para el idioma español cuando éste no sea idioma materno.

»5.5.3 Los conocimientos exigibles de estas lenguas deberán demostrarse a través de certificados de escuelas reconocidas o a través de un examen interno por parte de la Empresa. Los certificados no tendrán una antigüedad superior a tres años. En casos excepcionales, el Director podrá efectuar una comprobación de los conocimientos lingüísticos.»

Toponímia, rètols i senyalització

Com dèiem en el número anterior (pàg. 296 i següents), són nombroses les disposicions i convocatòries de tota mena aparegudes al *Butlletí Oficial de l'Estat* que infringeixen tant la Llei estatal que oficialitza el nom català de les províncies de Girona i Lleida, publicada també en el número anterior (pàg. 295 i 296) com la normativa catalana en matèria de toponímia.

Cal destacar molt positivament, però, l'Acord de 17 de novembre de 1992, de la Comissió Permanent del Consell General del Poder Judicial, pel qual es dóna trasllat de la llista dels noms oficials dels municipis de Catalunya a totes les comissions legals i reglamentàries d'aquest Consell i als seus òrgans tècnics, «a fi que s'hi tingui en compte la denominació oficial en tota mena de procediments i expedients administratius». Aquest acord va ser originat per un ofici de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat, en què hom advertia sobre les irregularitats que apareixen en les convocatòries de places que el Consell esmentat publica al *Butlletí Oficial de l'Estat*.

Traducció, interpretació, escola d'idiomes

En aquest àmbit, cal esmentar les disposicions següents:

Reial decret 752/1992, de 27 de juny (BOE núm. 175, de 22 de juliol): modifica parcialment el Reglament de l'Oficina d'Interpretació de Llengües del Ministeri d'Affers Exteriors. L'article únic d'aquest Decret modi-

fica el Capítol I del Reglament, que especifica les funcions de l'Oficina. A continuació reproduïm la nova redacció dels dos primers articles del reglament modificat:

«Artículo 1

»La Oficina de Interpretación de Lenguas del Ministerio de Asuntos Exteriores es el máximo órgano de la Administración del Estado en materia de traducción e interpretación de lenguas.

«Artículo 2

»Competen a la Oficina de Interpretación de Lenguas las siguientes funciones:

»1. La traducción oficial al castellano de los Tratados y Convenios internacionales en que sea Parte el Estado español, así como de otros textos redactados en lenguas extranjeras cuya publicación en castellano sea preceptiva en virtud del ordenamiento legal vigente.

»2. La traducción a otras lenguas extranjeras de los textos que el Estado español esté obligado a proporcionar a otros Estados en virtud de los compromisos contraídos en el ámbito del Derecho Internacional.

»3. La traducción al castellano o a otras lenguas extranjeras de documentos de carácter diplomático, consular o administrativo del Ministerio de Asuntos Exteriores, así como de todos aquellos documentos que, emanando de los órganos superiores del Estado, afecten a sus relaciones exteriores y de los que deba quedar constancia oficial.

»4. El cotejo de las traducciones de Tratados, Convenios internacionales y otros textos redactados en lenguas extranjeras cuya publicación en castellano sea preceptiva en virtud del ordenamiento legal vigente.

»5. La interpretación en actos en que intervengan representantes de los órganos superiores de la Administración del Estado tanto en territorio nacional como en el extranjero, cuando sea requerida para ello.

»6. La participación, en calidad de expertos lingüísticos en traducción y/o interpretación, en reuniones de Conferencias o Comisiones encargadas de la negociación de Tratados. Acuerdos y Convenios internacionales, tanto en territorio nacional como en el extranjero, y asistencia a otros Ministerios y órganos de la Administración del Estado en materia de traducción e interpretación.

»7. El cotejo, revisión o traducción, según proceda, de los documentos remitidos por las autoridades judiciales conforme a lo previsto en las normas procesales, cuando el Ministerio de Justicia no haya previsto otro cauce para la prestación de este servicio.

»8. La organización y calificación de los exámenes de Intérprete Jurado

y revisión, cuando así lo soliciten las autoridades competentes, de las traducciones realizadas por Intérpretes Jurados.

»9. La evacuación de dictámenes y consultas relativos a la traducción e interpretación de lenguas y elaboración de glosarios terminológicos en materias de su competencia.

»10. En general, la realización de todas aquellas tareas de traducción, al castellano o a otras lenguas, o de interpretación que, no estando comprendidas en ninguno de los números anteriores, le sean encomendadas por el Ministro, el Subsecretario o el Secretario General Técnico de Asuntos Exteriores.»

Resolució de 23 de novembre de 1992 (BOE núm. 298, de 12 de desembre), sobre la convocatòria d'exàmens d'intèrprets jurats. S'hi diu per primera vegada que els exàmens es limitaran únicament a les llengües estrangeres, i en l'imprès que es publica també s'exclou la possibilitat de demanar d'examinar-se de «llengües autonòmiques». No s'entén que mentre existeixin exàmens d'intèrprets jurats l'Estat renunciï a nomenar-ne de les llengües de l'Estat al castellà. Tots sabem que l'Estat tendeix a resistir-se a cedir competències a les comunitats autònomes, i interpreta restrictivament les normes i la jurisprudència que l'hi obliga. En aquest cas curiosament sembla no distingir entre la competència per nomenar intèrprets jurats d'altres llengües al castellà, incloses les «autonòmiques», i la competència per nomenar intèrprets jurats d'altres llengües a les «autonòmiques». Creiem que la primera competència correspon a l'Estat i la segona a les comunitats autònomes.

Universitats

En aquest àmbit cal esmentar les disposicions següents:

Reial decret 913/1992, de 17 de juliol (BOE núm. 206, de 27 d'agost): estableix el títol universitari oficial de llicenciat en humanitats i aprova les directrius generals pròpies dels plans d'estudis conduents a la seva obtenció. Entre la relació de matèries troncats apareix la següent: «Llengua i Literatura. Formació bàsica en els aspectes descriptius i normatius de la Llengua espanyola o de l'altra llengua oficial pròpia de la Comunitat Autònoma on radiqui la Universitat, a elecció de l'alumne. Estudi històric i filològic de les principals etapes, moviments, autors i obres de la literatura corresponent».

Reial decret 914/1992, de 17 de juliol (BOE núm. 206, de 27 d'agost): estableix el títol universitari oficial de llicenciat en lingüística i aprova

les directrius generals pròpies dels plans d'estudis conduents a la seva obtenció. Entre les matèries troncal, en referir-se a la lingüística aplicada i a la sociolingüística s'inclou l'epígraf «Planificació lingüística».

Altres àmbits

Citem encara les disposicions següents:

Reial decret 971/1992, de 21 de juliol (BOE núm. 182, del 30), que regula la constitució del Patronat de l'Institut Cervantes. En el número 17 d'aquesta REVISTA, pàg. 302 i següents, vam publicar la Llei per la qual es va crear aquest Institut.

Reial decret 986/1992, de 31 de juliol (BOE núm. 266, de 5 de novembre), que estableix les especificacions tècniques que han de complir els equips terminals utilitzats en el servei videotex/ibertex, ja que entre els caràcters alfanumèrics que s'inclouen en l'annex 1, part IV, punt 3.4.2.1, hi figuren els específicament catalans.

Ordre de 30 de setembre de 1992 (BOE núm. 248, de 15 d'octubre), per la qual es convoquen ajuts per al desenvolupament de projectes educatius conjunts dins de l'acció IV del Programa Lingua.

Resolució de 17 de novembre de 1992 (BOE núm. 284, del 26), del Ministeri de Treball i de Seguretat Social, per la qual s'aproven els nous models de cotització al règim especial d'empleats domèstics (TC-1/2), a l'agrari (TC-1/9 i TC-1/10) i al dels treballadors per compte propi o autònoms (TC-1/15). En el preàmbul es diu que «es considera convenient d'aplicar ja en tals models la cooperació lingüística establerta en els Estatuts d'Autonomia de Balears, Catalunya, Galícia, País Basc i Comunitat Valenciana, per la qual cosa es preveu que seran redactats en castellà i en l'altra llengua de la respectiva Comunitat Autònoma». Dintre de les instruccions, el segon paràgraf de la segona («Edició dels models») diu el següent: «Cada model i, en general, les denominacions i les instruccions necessàries per a l'emplenament del butlletí de cotització o la comprensió de la seva matriu, quan siguin utilitzables en els seus respectius àmbits territorials, seran redactats, a més de en castellà com figura en els annexos, en l'altra llengua oficial de cadascuna de les comunitats autònomes que tingui establerta la cooficialitat lingüística en el seu Estatut d'Autonomia». En la tercera instrucció («Emissió dels butlletins de cotització»), el segon parà-

graf diu que «Quan els documents de cotització hagin de ser tramesos a subjectes responsables del pagament que resideixin en l'àmbit territorial de comunitats autònomes amb cooficialitat lingüística, la seva emissió s'efectuarà utilitzant el model redactat tant en castellà com en l'altra llengua oficial de la comunitat autònoma de què es tracti.

I.3. PAÍS BASC

Iñigo LAMARCA ITURBE

Profesor asociado de Derecho constitucional

Expondremos seguidamente la normativa así como las resoluciones más significativas que sobre el *euskara* han sido publicadas en el segundo semestre de 1992 en el *Boletín Oficial de la Comunidad Autónoma Vasca*. Utilizaremos, para ello, la sistemática que acostumbramos en esta *Crónica*. Hemos de advertir al lector que hemos omitido —y lo seguiremos haciendo en adelante— toda referencia a la convocatoria de plazas para las administraciones públicas en las que se valore o exija el conocimiento del *euskara* en cumplimiento de la normativa de normalización lingüística, por cuanto no supone más que la aplicación pura y simple de la legislación y alarga innecesariamente la crónica dificultando además su lectura por la profusión y pesadez de los datos.

Administración pública autonómica

En este campo hemos de referirnos en primer lugar a la Resolución del 25 de junio de 1992 del director del Instituto Vasco de Administración Pública, por la que se convocan 8 becas de colaboración en el campo de la traducción jurídico-administrativa (BOPV n° 129, del 6 de julio). Estas becas se justifican por la necesidad de las administraciones públicas vascas de disponer de traductores especializados en el lenguaje administrativo en *euskara* y en el área de la traducción y la terminología jurídico-administrativa vasca. La necesidad de ayuda a las administraciones públicas en la tarea de utilizar el *euskara* en sus procedimientos y en la adopción de decisiones se explica por lo reciente del uso del *euskara* en la Administración y la consiguiente inexistencia hasta hace pocos años de